



Umhvørvis- og vinnumálaráðið

Løgtingið

Dagfesting: 23. juli 2021
Mál nr.: 21/03451-4
Málsviðgjørt:
Eftirkannað:

Løgtingsmál nr. xx/2021: Uppskot til løgtingslóg um broyting í løgtingslóg um náttúrufriðing

Uppskot til

Løgtingslóg um broyting í løgtingslóg um náttúrufriðing (Avtøka av friðingarnevndum o.a.)

§ 1

Í løgtingslóg nr. 48 frá 9. juli 1970 um náttúrufriðing, sum broytt við løgtingslóg nr. 64 frá 13. juni 1995 og løgtingslóg nr. 110 frá 29. juni 1995, verða gjørdar hesar broytingar:

1. § 1 verður strikað.
2. Í § 2, stk. 3 og 6, verður “sóknarstýri” broytt til: “kommunustýri”.
3. Í § 4, stk. 2, 1. pkt., verður “sermerkt landslag” broytt til: “sereyðkenni við landslagnum”.
4. II. partur verður strikaður.
5. § 12, stk. 1, verður orðað soleiðis: “Friðingarnevndin heldur fund, tá ið áheitan kemur frá landsstýrinum, yvirfriðingarnevndini, Búnaðarstovuni, einum kommunustýri ella einum eigara ella brúkara, sum vil hava eitt av teimum í hesi lógini umrøddu loyvunum. Annars kemur nevndin saman, tá ið hon sjálv heldur tað vera neyðugt.”
6. Í § 13, stk. 2, verður “Føroya Jarðarráð” broytt til: “Búnaðarstovan”.
7. §§ 14-15 verða strikaðar.
8. § 16, stk. 1 og 4, verða strikað Stk. 2 verður eftir hetta stk. 1, og stk. 3 verður stk. 2.
9. §§ 17-20 verða strikaðar.
10. Í § 21, stk. 1, verður “sóknarstýri” broytt til: “kommunustýri”.
11. § 21, stk. 4, verður orðað soleiðis:

“Avger yvirkriðingarnevndin sambært stk. 3, at ein av friðingarnevndini gjørd viðtøka ikki kann góðtakast, verður málið at senda aftur til nýggja viðgerð í friðingarnevndini, uttan so at yvirkriðingarnevndin heldur, at málið er dottið burtur. Yvirkriðingarnevndin kann eisini gera av, at málið skal viðgerast sum kærúmál eftir teimum fylgjandi reglunum.”

12. § 21, stk. 5-6, verða strikað.

13. § 26 verður orðað soleiðis:
“Útreiðslurnar til virkið hjá friðingarnevndunum og

yvirkriðingarnevndini verða goldnar úr landskassanum.”

§ 2

Henda løgtingslógin kemur í gildi 1. januar 2022.

Stk. 2. Friðingarmál, sum eru byrjað, tá ið henda løgtingslógin kemur í gildi, verða avgreidd av verandi náttúrufriðingarmyndugleikum eftir higartil galdandi reglum.

Stk. 3. Friðingarúrskurðir við heimild í § 6 í higartil galdandi lóg verða verandi í gildi, til landsstýrismaðurin tekur aðra avgerð.

Kapittul 1. Almennar viðmerkingar

1.1. Orsakir til uppskotið

Lógaruppskotið hongur saman við uppskotinum til lögtingslóg um náttúruvernd. Av tí at ein partur av evnisøkinum hjá náttúrufriðingarlógini verður fluttur í ta nýggju náttúruverndarlógina, verður ein partur av náttúrufriðingarlógini strikaður.

Tann nýggja náttúruverndarlógin ásetur nýggjar reglur um skipan av verndarøkjum og vernd av dýra- og plantusløgum, og tí verða friðingarheimildirnar tiknar úr náttúrufriðingarlógini. Eftir tí nýggju náttúruverndarlógini verður tað landsstýrismaðurin, sum við kunngerð skal kunna seta slík verndartiltøk í verk, og ein náttúruvísing undir landsstýrismanninum, sum skal skipa og sita fyri verndini í verki.

Eftir í náttúrufriðingarlógini verða tættir av skipanarligum slag, sum ikki verða mettir at hóska natúrliga saman við evnisøkinum fyri ta nýggju náttúruverndarlógina, t.e. serliga ásetingarnar um loyvi til bygging, vegagerð o.a. í økjum, sum eru fevnd eru av §§ 2-4.

Tað verða framvegis tær staðbundnu friðingarnevndirnar og yvirfriðingarnevndin, sum verða myndugleikar eftir náttúrufriðingarlógini.

Tað eru nógv ár síðan, at lendisfriðingarheimildin í § 6 varð brúkt seinast, og heimildin í § 8 at friða dýra- og plantusløg og jarðfrøðilig fyrbrigdir við kunngerð er ongantíð brúkt. Tí verður ikki talan um nakra stóra broyting í umsitingarbyrðuni hjá friðingarnevndunum og yvirfriðingarnevndini.

1.2. Galdandi lóggáva

Náttúrufriðing er í dag fevnd av lögtingslóg nr. 48 frá 9. juli 1970 um náttúrufriðing við seinni broytingum. Uppskotið til náttúrufriðingarlóg varð orðað í fimmtíárunum og sent landsstýrinum í 1959. Lógin, sum varð samtykt í 1970, hevur við heilt fáum undantøkum sama orðaljóð sum uppskotið frá 1959. Lógin er gjørd við støði í táverandi lóggávu á økinum í hinum Norðurlondunum.

Náttúrufriðingarlógin er býtt í fimm partar eftir innihaldi. Í fyrsta parti eru ásetingar um náttúruvernd, inntriv, sum krevja loyvi frá friðingarmyndugleikunum, og fyrilit, sum havast skulu, tá ið slík loyvur verða givin. Í øðrum parti eru ásetingar um friðing. Í triðja parti eru ásetingar um friðingarmyndugleikarnar, t.e. friðingarnevndirnar í sýslunum og yvirfriðingarnevndina. Í fjórða og fimta parti eru ásetingar um málsviðgerðina í ávikavist friðingarnevndunum og yvirfriðingarnevndini.

Fyrisitingarmyndugleikarnir eftir náttúrufriðingarlógini eru tær staðbundnu friðingarnevndirnar og yvirfriðingarnevndin. Í yvirfriðingarnevndini sita umframt sorinskrivaran, sum er formaður, landsantikvarurin, leiðarin á Náttúrugripasavninum og tveir limir, sum landsstýrið velur.

Landsstýrið kann eftir áheitan frá yvirfriðingarnevndini við kunngerð friða dýra- og plantusløg og jarðfrøðilig fyrbrigdir.

Tær staðbundnu friðingarnevndirnar viðgera mál um loyvi til bygging, vegagerð o.a. í økjum, sum eru fevnd eru av §§ 2-4, og friðingarmál eftir § 6. Yvirfriðingarnevndin staðfestir allar avgerðir hjá friðingarnevndunum og er eisini kærmyndugleiki fyri avgerðir hjá friðingarnevndunum. Avgerðirnar hjá yvirfriðingarnevndini eru endaligar og kunnu eftir lógini ikki leggjast fyri dómstólarnar. Yvirfriðingarnevndin kann tó taka mál upp til nýggja viðgerð.

Tey flestu máluni, sum friðingarnevndirnar og yvirfriðingarnevndin viðgera, eru umsóknir um verkætlanir o.a. í økjum, har ið tað eftir lógini krevst loyvi frá friðingarmyndugleikunum. Tað snýr seg um umsóknir um at byggja seyðahús o.a., at seta antennur upp og at gera vegir, gøtur, brýr o.a. Í onkrum førum verða broytingar í byggisamtyktum, sum fevna um økir, sum eru fevnd av § 2 í lógini, sendar friðingarnevndunum til ummælis, hóast einki krav er um hetta í lógini. Millum máluni, sum krevja ta drúgvastu viðgerðina, teljast størri verkætlanir sum t.d. vatnorkuútbyggingar, men eisini eitt nú vegir og gøtur. Friðingarmáluni hava verið fá í tali, men kunnu krevja drúgva viðgerð.

1.3. Endamálið við uppskotinum

Tann nýggja náttúruverndarlógin ásetur nýggjar reglur um skipan av verndarøkjum og vernd av dýra- og plantusløgum, og tí verða friðingarheimildirnar í náttúrufriðingarlógini strikaðar. Eftir tí nýggju náttúruverndarlógini verður tað landsstýrismaðurin, sum við kunngerð skal kunna seta slík verndartiltøk í verk, og ein náttúrufyrisiting undir landsstýrismanninum, sum skal skipa og sita fyri verndini í verki.

1.4. Samandráttur av nýskipanini við uppskotinum

Við lógaruppskotinum, sum hongur saman við uppskotinum til løgtingslóg um náttúruvernd, verða friðingarheimildirnar í náttúrufriðingarlógini strikaðar. Eftir tí nýggju náttúruverndarlógini verður tað landsstýrismaðurin, sum við kunngerð skal kunna seta slík verndartiltøk í verk, og ein náttúrufyrisiting undir landsstýrismanninum, sum skal skipa og sita fyri verndini í verki.

1.5. Ummæli og ummælisskjal

Kapittul 2. Avleiðingarnar av uppskotinum

2.1. Fíggjarligar avleiðingar fyri land og kommunur

Lógaruppskotið fær ikki fíggjarligar avleiðingar fyri land og kommunur.

Nógv tey flestu málini, sum í dag verða viðgjørd í teimum staðbundnu friðingarnevndunum og yvirfriðingarnevndini, eru umsóknir um verkætlanir o.a. í økjum, har tað eftir lógini krevst loyvi frá friðingarmyndugleikanum.

Tað eru nógv ár síðan, at lendisfriðingarheimildin í § 6 varð brúkt seinast, og heimildin í § 8 at friða dýra- og plantusløg og jarðfrøðilig fyrbrigdir við kunngerð er ongantíð brúkt. Av tí at talan sostatt ikki verður um stórvegis broyting í umsitingarbyrðuni, verður ikki mælt til at broyta játtanina á løgtingsfíggjarlógini til rakstur av virkseminum hjá teimum staðbundnu friðingarnevndunum og yvirfriðingarnevndini.

2.2. Umsitingarligar avleiðingar fyri land og kommunur

Lógaruppskotið fær ikki umsitingarligar avleiðingar fyri land og kommunur.

2.3. Avleiðingar fyri vinnuna

Lógaruppskotið fær ikki avleiðingar fyri vinnuna.

2.4. Avleiðingar fyri umhvørvið

Lógaruppskotið hongur saman við uppskotinum til løgtingslóg náttúruvernd, og tí verður eisini víst til tað lógaruppskotið. Samanumtikið verður mettt, at tað, at friðingarheimildirnar verða fluttar í ta nýggju náttúruverndarlógina og lagdar til landsstýrismannin, fer at gagna umhvørvinum.

2.5. Avleiðingar fyri serstøk øki í landinum

Lógaruppskotið fær ikki avleiðingar fyri serstøk øki í landinum.

2.6. Avleiðingar fyri ávísar samfelagsbólkar ella felagsskapir

Lógaruppskotið fær ikki avleiðingar fyri ávísar samfelagsbólkar ella felagsskapir.

2.7. Millumtjóðasáttmálar á økinum

Lógaruppskotið fyri ikki avleiðingar við atliti at millumtjóðasáttmálum.

2.8. Tvørgangandi millumtjóðasáttmálar

Lógaruppskotið fær ongar beinleiðis avleiðingar við atliti at tvørgangandi millumtjóðasáttmálum.

2.9. Marknaforðingar

Lógaruppskotið fær ikki avleiðingar við atliti at marknaforðingum.

2.10. Revsing, fyrisitingarligar sektir, pantiheimildir ella onnur størri inntriv

Lógaruppskotið hevur ikki ásetingar um revsing, útpanting, sektir ella onnur størri inntriv.

2.11. Skattir og avgjöld

Lógaruppskotið hevur ikki skattir og avgjöld við sær.

2.12. Gjöld

Lógaruppskotið hefur ekki gjöld við sær.

2.13. Áleggur lógaruppskotið líkamligum eða lögfróðiligum persónum skyldur?

Lógaruppskotið áleggur ekki líkamligum eða lögfróðiligum persónum skyldur.

2.14. Leggur lógaruppskotið heimildir til landsstýrismanninn, ein stovn undir landsstýrinum eða til kommunur?

Lógaruppskotið leggur ekki heimildir til landsstýrismanninn, ein stovn undir landsstýrinum eða kommunur.

2.15. Gevur lógaruppskotið almennum myndugleikum atgongd til privata ogn?

Lógaruppskotið gevur ekki almennum myndugleikum atgongd at privatari ogn.

2.16. Hevur lógaruppskotið aðrar avleiðingar?

Lógaruppskotið hefur ekki aðrar avleiðingar.

2.17. Talvan: Yvirlit yvir avleiðingarnar av lógaruppskotinum

	Fyri landið eða landsmyndugleikar	Fyri kommunalar myndugleikar	Fyri pláss eða øki í landinum	Fyri ávísar samfelagsbólkar eða felagsskapir	Fyri vinnuna
Fíggarligar eða búskaparligar avleiðingar	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Umsitingarligar avleiðingar	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Umhvørvisligar avleiðingar	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Avleiðingar í mun til altjóða avtalur og reglur	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Sosialar avleiðingar			Nei	Nei	

Kapittul 3. Serligar viðmerkingar

3.1. Viðmerkingar til ta einstøku greinina

Til § 1

Til nr. 1

§ 1, stk. 1, verður strikað, av tí at nýggj fyrilitsskylda verður ásett í uppskotinum til løgtingslóg um náttúruvernd. Viðurskiptini í § 1, stk. 2-5, verða mett at vera fevnd av kunngerð nr. 147 frá 19. oktober 1995 um burturkast, sum hevur heimild í løgtingslóg nr. 134 frá 1988 um umhvørvisvernd.

Til nr. 2

Við broytingini verður “sóknarstýri” broytt til “kommunustýri”, sum er tað rætta heitið í dag.

Til nr. 3

Orsøkin til broytingina er ósamsvar millum danska og føroyska lógartekstin. Orðingin í danska tekstinum var “landskabets særpræg”. Yvirfriðingarnevndin hevur tulkað ásetingina eftir tí dansku orðingini.

Til nr. 4

Uppskotið til løgtingslóg um náttúruvernd hevur ásetingar um verndarøkir, sum koma í staðin fyri lendisfriðingarásetingina í § 6. Uppskotið til løgtingslóg náttúruvernd hevur somuleiðis reglur fyri fyrisiting av villum dýra- og plantusløgum. Víst verður til tað lógaruppskotið.

Til nr. 5

Við broytingini verður “Føroya Jarðarráð” broytt til “Búnaðarstovan” og “sóknarstýri” til “kommunustýri”.

Til nr. 6

Við broytingini verður “Føroya Jarðarráð” broytt til “Búnaðarstovan”.

Til nr. 7

Av tí at lendisfriðingarheimildin í § 6 verður strikað, verða §§ 14-15, sum snúgva seg um viðgerð av lendisfriðingarmálum, eisini strikaðar.

Til nr. 8

Av tí at lendisfriðingarheimildin í § 6 verður stírkað, verða stk. 1 og 3, sum snúgva seg um lendisfriðing, eisini strikaðar.

Til nr. 9

Av tí at lendisfriðingarheimildin í § 6 verður stírkað, verða §§ 17-20, sum snúgva seg um lendisfriðing, eisini strikaðar.

Til nr. 10

Við broytingini verður “sóknarstýri” broytt til “kommunustýri”, sum er tað rætta heitið í dag.

Til nr. 11

Av tí at lendisfriðingarheimildin í § 6 verður strikað, verður § 21, stk. 4, sum snýr seg um endurgjald fyri lendisfriðing, eisini strikað. § 21, stk. 6, verður tillagað og verður nýtt stk. 4.

Broytingin strikar tilsipingar til lendisfriðing, av tí at lendisfriðingarheimildin í § 6 verður strikað.

Til nr. 12

Av tí at lendisfriðingarheimildin í § 6 verður strikað, verður § 21, stk. 5, sum snýr seg um endurgjald fyri lendisfriðing. § 21, stk. 6, verður tillagað og verður nýtt stk. 4, sbr. nr. 11 omanfyri.

Til nr. 13

Av tí at lendisfriðingarheimildin í § 6 verður strikað, verður tilsipingin til endurgjald í § 26 strikað.

Til § 2

Í stk. 1 er ásett, at løgtingslógin kemur í gildi 1. januar 2022. Hetta er sama orðing, sum brúkt verður í uppskotinum til løgtingslóg um náttúruvernd, og ætlanin er, at bæði lógaruppskotini skulu koma í gildi í senn.

Stk. 2 er ein skiftisregla viðvíkjandi møguligum friðingarmálum, sum eru byrjað, tá ið lógin kemur í gildi. Hesi málini skulu friðingarnevndirnar avgreiða eftir higartil galdandi reglum.

Eftir stk. 3 verða friðingarúrskurðir við heimild í § 6 verandi í gildi, eftir at ásetingin er farin úr gildi. Tað ber eisini í sær, at treytirnar í § 9 framvegis galda fyri slík friðingartiltøk, hóast § 9 fer úr gildi.

Umhvørvis- og vinnumálaráðið, 23. juli 2021.

Helgi Abrahamsen
landsstýrismaður

/ Herálvur Joensen

Yvirlit yvir fylgiskjøl:

Fylgiskjal 1: Javntekstur